

Deniz İş Kanunu'nda Kadın:
Gemi Adamı Tanımı ve
Gemi Adamı Tanımının Kanuna Yansımaları

Av. Seray Karlav

Türk bayrağını taşıyan gemilerde çalışan gemi adamları ve onların işverenleri için uygulanmakta olan 854 sayılı Deniz İş Kanunu 29.04.1967 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunda, dönemsel sosyokültürel şartlar göz önünde bulundurulmuş ve bir hizmet akdine dayanarak gemide çalışan kaptan, zabıt, tayfa ve diğer kimseler gemi adamı olarak tanımlanmıştır. Kanunda "gemi adamı" tanımının yapılması lafzı, kanunun ruhuna da sirayet ettiğinden kadın denizciler için dezavantajlar oldukça fazladır. Kanunda geçen gemi adamı tanımının kaldırılması ve yerine başka bir tanımlama yapılması, sayıları giderek artan kadın denizciler için yüksek derecede önem arz etmektedir.

Türk bayraklı gemide çalışmak üzere hizmet sözleşmesi yapan kadın denizcilerin yaşadıkları uyumsuzluklara Deniz İş Kanunu uygulanması gerekmektedir. Bu durum kadın denizcilerin denizdeki hayatını zorlaştırmakta ve eşitlik ilkesine açıkça aykırılık oluşturmaktadır. Denizcilik, çalışma şartları itibariyle tehlikeli bir alan olduğundan; Deniz İş Kanunu'nda düzenlenmeyen konuların diğer kanunlar ve uluslararası sözleşmeler ile tamamlanıp tamamlanmayacağı tartışmaları geride bırakılarak içerisinde kadın denizcilerin de yer aldığı bir Deniz İş Kanunu oluşturulmalıdır.

Yürürlükteki Deniz İş Kanunu kadın denizciler göz önünde bulundurulmadan hazırlandığından hamilelik, analık hali ve eşit davranma ilkesi kanunda açıkça belirtilmemektedir. İşbu çalışmada 4857 sayılı İş Kanunu ve uluslararası sözleşmeler birlikte değerlendirilerek Deniz İş Kanunu'nda gemi adamı tanımı, kadın denizcilerin çalışma şartları adına değiştirilmesi gereken maddeler ve öneriler üzerinde durulacaktır.

Woman in the Maritime Labor Code:

Definition of Seaman and Reflections of Seaman's Definition on the Code

Atty. Seray Karlav

The Maritime Labor Code No 854 was published in the Official Gazette on 29.04.1967 and hence entered into force. The Code is implemented for the seamen working on ships that carry Turkish flag and for their employers. The periodical sociocultural conditions were taken into consideration in the law and as a result, the definition of seaman was made. The captain, the officer and the crew members working on the ship within an employment contract are defined as seaman. The disadvantages for female seamen are quite high since the word of the sea“man” in the law has spread to the spirit of the law. The elimination of the definition of the seaman in the law and the substitution of a new definition in the maritime sector have high level of importance for the increase in the number of the female seamen.

The Maritime Labor Code should be applied for the disputes experienced by the female seamen who sign an employment contract to work on the ship with the Turkish flag. This situation makes the lives of female seamen at sea difficult and clearly contradicts with the principle of equality. Since maritime is a dangerous area because of the challenging working conditions; a new Maritime Labor Code should be established in which female seamen are included, and the discussions about whether the issues that are not regulated in the Maritime Labor Code can be substituted by other codes or international conventions should be left behind.

Since the current Maritime Labor Code is prepared without paying regard to the female seamen, pregnancy, maternity status and equal treatment principle are not explicitly stated in the law. In this paper, the Labor Code No. 4857 and the international conventions will be assessed together. As a result, the definition of the seaman in the Maritime Labor Code, the articles and the recommendations that need to be changed to improve the working conditions of the female seaman in the Maritime Labor Code will be discussed.

*Although the word of seaman is not often-preferred to be used anymore in English, it has been used to draw attention to the contrast.

Istanbul Bar Association, karlavseray@gmail.com